

Βρυξέλλες, 10.3.2020
COM(2020) 102 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη

1. Η νέα στάση της Ευρώπης ως προς τη βιομηχανία

Η Ευρώπη ήταν ανέκαθεν η πατρίδα της βιομηχανίας. Επί αιώνες, υπήρξε πρωτοπόρος στη βιομηχανική καινοτομία και συνέβαλε στη βελτίωση του τρόπου παραγωγής, κατανάλωσης και επιχειρηματικής δραστηριότητας των ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία, βασισμένη σε μια ισχυρή εσωτερική αγορά, ήταν επί μακρόν η κινητήρια δύναμη της οικονομίας μας, παρέχοντας ένα σταθερό επίπεδο διαβίωσης σε εκατομμύρια ανθρώπους και δημιουργώντας τους κοινωνικούς κόμβους γύρω από τους οποίους οικοδομήθηκαν οι κοινότητές μας.

Καθ' όλη τη μακρά ιστορία της, η βιομηχανία έχει αποδείξει την ικανότητά της να πρωτοστατεί στις αλλαγές. Στην παρούσα συγκυρία πρέπει να κάνει το ίδιο, καθώς η Ευρώπη ξεκινά τη μετάβασή της προς την κλιματική ουδετερότητα και την ψηφιακή πρωτοκαθεδρία σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο και ολοένα και πιο απρόβλεπτο κόσμο.

Η διττή οικολογική και ψηφιακή μετάβαση θα επηρεάσει κάθε πτυχή της οικονομίας, της κοινωνίας και της βιομηχανίας μας. Θα απαιτήσει νέες τεχνολογίες, σε συνδυασμό με επενδύσεις και καινοτομία. Θα δημιουργήσει νέα προϊόντα, υπηρεσίες, αγορές και επιχειρηματικά μοντέλα. Θα διαμορφώσει νέες μορφές θέσεων εργασίας που δεν υπάρχουν ακόμη και οι οποίες χρειάζονται δεξιότητες τις οποίες δεν διαθέτουμε ακόμη. Επίσης, θα έχει ως επακόλουθο τη μετατόπιση από τη γραμμική παραγωγή στην κυκλική οικονομία.

Η εν λόγω διττή μετάβαση θα πραγματοποιηθεί σε μια εποχή μεταβαλλόμενων γεωπολιτικών συνθηκών οι οποίες επηρεάζουν τη φύση του ανταγωνισμού. Η ανάγκη να κάνει η Ευρώπη τη θέση της να ακουστεί, να προασπίσει τις αξίες της και να αγωνιστεί για ισότιμους όρους ανταγωνισμού είναι σημαντικότερη από ποτέ. **Αυτό που διακυβεύεται είναι η κυριαρχική θέση της Ευρώπης.**

Το εύρος και το βάθος, η κλίμακα και η ταχύτητα, η φύση και η αναγκαιότητα της διττής μετάβασης είναι άνευ προηγουμένου. Τα ανωτέρω αντικατοπτρίζονται στις *Πολιτικές Κατευθυντήριες Γραμμές* της προέδρου Von der Leyen, στις προτεραιότητες που καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο στρατηγικό θεματολόγιο 2019-2024 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η *Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία*¹ και η πρόσφατη *Στρατηγική για τη διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης*² της Επιτροπής έθεσαν τους φιλόδοξους στόχους, την ταχύτητα και την κατεύθυνση της πορείας για τα επόμενα χρόνια.

Χρειαζόμαστε ένα νέο βιομηχανικό μοντέλο για την Ευρώπη, κατάλληλο για τους φιλόδοξους στόχους του σήμερα και την πραγματικότητα του αύριο. Στο επίκεντρο αυτού του εγχειρήματος βρίσκεται η ικανότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας να ηγηθεί της διττής μετάβασης και να δώσει ώθηση στην ανταγωνιστικότητά μας. Δεν αρκεί απλώς να προσαρμοστεί — πρέπει πλέον να γίνει επιταχυντής και καταλύτης αλλαγής και καινοτομίας. Η βιομηχανική πολιτική μας πρέπει να συμβάλει ώστε αυτός ο φιλόδοξος στόχος να γίνει πραγματικότητα.

Η βιομηχανική στρατηγική της Ευρώπης πρέπει να αντικατοπτρίζει τις αξίες μας και τις κοινωνικές παραδόσεις της αγοράς. Θα στηριχθούμε στα πλεονεκτήματά μας: στην πολυμορφία και στο ταλέντο μας, στις αξίες και στον τρόπο ζωής μας, στους φορείς καινοτομίας και στους δημιουργούς μας. Χρειαζόμαστε μια ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική που θα βασίζεται στον ανταγωνισμό, στις ανοικτές αγορές, στην έρευνα και στις τεχνολογίες που βρίσκονται στην παγκόσμια πρωτοπορία και σε μια ισχυρή ενιαία αγορά που θα άρει τους φραγμούς και θα περιορίσει τη γραφειοκρατία. Επίσης, πρέπει να αντισταθούμε στον πειρασμό μιας απλοϊκής προσέγγισης που συμβαδίζει με τον προστατευτισμό ή τις στρεβλώσεις της αγοράς, χωρίς ωστόσο να είμαστε αφελείς όσον αφορά τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

¹ COM(2019) 640 final.

² COM(2020) 67 final.

Η στρατηγική αυτή αναγνωρίζει τη δύναμη και τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρωτίστως ως καταλύτη και ρυθμιστή. Ο καθορισμός του πλαισίου και η παροχή πολιτικών κατευθύνσεων και κατευθύνσεων χάραξης πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση της απαιτούμενης ασφάλειας για τους επενδυτές, τους φορείς καινοτομίας και τη βιομηχανία.

Η νέα βιομηχανική στρατηγική μας διακρίνεται από επιχειρηματικό πνεύμα και επιχειρηματική δράση. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να σχεδιάσει και να δημιουργήσει από κοινού λύσεις με την ίδια τη βιομηχανία, καθώς και με τους κοινωνικούς εταίρους και όλα τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτό θα υποστηριχθεί με νέα εστίαση στα **βιομηχανικά οικοσυστήματα**, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες που υπηρετούνται σε μια αξιακή αλυσίδα. Αυτή είναι η νέα μας προσέγγιση, η οποία αντικατοπτρίζει την ανάγκη εξεύρεσης νέων τρόπων σκέψης και δράσης που θα καθοδηγήσουν τη διττή μετάβαση.

Η συγκεκριμένη στρατηγική δείχνει την κατεύθυνση της πορείας και τη διαδρομή που θα ακολουθήσουμε για να υλοποιήσουμε τη μετάβαση. Καθορίζει το όραμα για όσα θέλουμε να επιτύχουμε έως το 2030 και μετέπειτα, καθώς και τις θεμελιώδεις αρχές που θα μας οδηγήσουν έως εκεί. Σε εποχές μετάβασης και μειζόνων αλλαγών για την Ένωσή μας, μία είναι η απλή πραγματικότητα που θα παραμείνει ως έχει: η Ευρώπη θα παραμείνει για πάντα η πατρίδα της βιομηχανίας. Επομένως, με βάση αυτή τη στρατηγική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι έτοιμη να κάνει ό,τι χρειάζεται προς αυτή την κατεύθυνση.

2. Η βιομηχανία της Ευρώπης: σημερινή και μελλοντική κατάσταση

Η βιομηχανία έχει κεντρική σημασία για τη πρόοδο και ευημερία της Ευρώπης στο μέλλον. Αντιπροσωπεύει πάνω από το 20 % της οικονομίας της ΕΕ και απασχολεί περίπου 35 εκατομμύρια άτομα, ενώ πολλά περισσότερα εκατομμύρια θέσεων εργασίας συνδέονται με αυτή στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Αντιπροσωπεύει το 80 % των εξαγωγών αγαθών και σε αυτή οφείλεται κυρίως το γεγονός ότι η ΕΕ κατέχει παγκοσμίως τη θέση του κορυφαίου παρόχου αγαθών και του κορυφαίου προορισμού άμεσων ξένων επενδύσεων. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αντιπροσωπεύουν πάνω από το 99 % όλων των ευρωπαϊκών εταιρειών — η συντριπτική πλειονότητα των οποίων είναι οικογενειακές επιχειρήσεις — και αποτελούν την οικονομική και κοινωνική μας ραχοκοκαλιά³.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία έχει ένα παγκόσμιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας. Δίνει το παράδειγμα συμμορφούμενη με τα υψηλότερα **κοινωνικά, εργασιακά και περιβαλλοντικά πρότυπα**, παρέχοντας στην Ευρώπη τη δυνατότητα να προβάλλει τις αξίες της. Χάρη σε ένα ισχυρό δυναμικό καινοτομίας, πρωτοστατεί επίσης παγκοσμίως στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας στον τομέα της πράσινης τεχνολογίας και σε άλλους τομείς υψηλής τεχνολογίας. Η ενιαία αγορά μας δίνει τη δυνατότητα στις ευρωπαϊκές εταιρείες κάθε μεγέθους να καινοτομούν, να μεγεθύνονται και να απασχολούν περισσότερα άτομα. Τα εν λόγω πλεονεκτήματα πρέπει να αξιοποιηθούν προς την κατεύθυνση της απόκτησης ηγετικής θέσης σε τομείς στους οποίους η ΕΕ εξακολουθεί να υστερεί, όπως οι εφαρμογές υπολογιστικού νέφους και δεδομένων.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία υφίσταται ήδη σημαντικό μετασχηματισμό. Υπάρχει έντονη μετατόπιση από τα προϊόντα στις υπηρεσίες και από την αποκλειστική ιδιοκτησία στην συνιδιοκτησία προϊόντων και υπηρεσιών. Η πίεση που ασκείται στους φυσικούς πόρους οδηγεί ήδη σε μια πιο κυκλική προσέγγιση της μεταποίησης. Χάρη σε ρηξικέλευθες τεχνολογίες, όπως η τρισδιάστατη εκτύπωση (3D), η Ευρώπη πρέπει επίσης να αξιοποιήσει στο έπακρο την **τοπική διάσταση ως ευκαιρία** για την επαναφορά του τομέα της μεταποίησης στην ΕΕ σε ορισμένους κλάδους.

³ Παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση εγκρίνεται μια ειδική στρατηγική για τις ΜΜΕ — SME strategy for a sustainable and digital Europe (Στρατηγική για τις ΜΜΕ για μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη), COM (2020) 103 final.

Για να υλοποιήσουμε τις φιλοδοξίες μας, η Ευρώπη χρειάζεται μια βιομηχανία που καθίσταται πιο οικολογική και πιο ψηφιακή, ενώ παραμένει ανταγωνιστική στην παγκόσμια σκηνή. Αυτό θα συμβάλει στον μετασχηματισμό της βιομηχανίας και στην ανάπτυξη παραδοσιακών και νέων βιομηχανικών κλάδων, στη στήριξη των ΜΜΕ και στην **ώθηση της βιωσιμότητας της βιομηχανίας μας στο πλαίσιο του ανταγωνισμού** σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό είναι επίσης εξίσου σημαντικό για τις υπηρεσίες και τα αγαθά.

Χάρη στην κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ευρώπης, η οικονομική ανάπτυξη συμβαδίζει με τη βελτίωση των κοινωνικών προτύπων και των προτύπων διαβίωσης, καθώς και των καλών συνθηκών εργασίας. Ο **ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων** θα συνεχίσει να αποτελεί την πυξίδα μας και να διασφαλίζει ότι η διττή μετάβαση είναι κοινωνικά δίκαιη.

Χάρη στην ισχυρή, καινοτόμο και ολοκληρωμένη βιομηχανική της βάση, η Ευρώπη είναι σε θέση να αναλάβει ηγετικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.1 Μια παγκοσμίως ανταγωνιστική και πρωτοποριακή σε παγκόσμιο επίπεδο βιομηχανία

Η νέα και διαρκώς μεταβαλλόμενη γεωπολιτική πραγματικότητα έχει σημαντικό αντίκτυπο στη βιομηχανία της Ευρώπης. Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός, ο προστατευτισμός, οι στρεβλώσεις της αγοράς, οι εντάσεις στο εμπόριο και οι προκλήσεις για το σύστημα που βασίζεται σε κανόνες αυξάνονται ολοένα και περισσότερο. Εμφανίζονται νέες εξουσίες και ανταγωνιστές. Περισσότεροι εγκατεστημένοι εταίροι επιλέγουν νέα πορεία. Σε συνδυασμό με μια περίοδο παγκόσμιας οικονομικής αβεβαιότητας που διαγράφεται στον ορίζοντα, οι τάσεις αυτές θέτουν νέες προκλήσεις για τη βιομηχανία της Ευρώπης, καθώς αυτή δρομολογεί τη διττή οικολογική και ψηφιακή μετάβασή της.

Ενόψει αυτών των αντίξοων συνθηκών, η απάντηση της Ευρώπης δεν μπορεί να είναι η επιβολή περισσότερων φραγμών, η προστασία των μη ανταγωνιστικών βιομηχανιών ή η απομίμηση των προστατευτικών ή στρεβλωτικών πολιτικών άλλων. **Η ανταγωνιστικότητα απαιτεί ανταγωνισμό — τόσο στο εσωτερικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.** Χρειάζεται να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες ώστε οι επιχειρηματίες να μετατρέπουν τις ιδέες τους σε δράσεις και οι επιχειρήσεις κάθε μεγέθους να ευδοκίμουν και να αναπτύσσονται.

Ταυτόχρονα, η ΕΕ χρειάζεται να είναι σε θέση να ισχυροποιήσει τα στρατηγικά της συμφέροντα στο εξωτερικό μέσω οικονομικής επέκτασης και διπλωματίας. **Η ΕΕ πρέπει να αξιοποιήσει τον αντίκτυπο, το μέγεθος και την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς της** ώστε να θεσπίσει παγκόσμια πρότυπα. Η ικανότητά μας να εκπονούμε παγκόσμια πρότυπα υψηλής ποιότητας τα οποία φέρουν τη σφραγίδα των ευρωπαϊκών αξιών και αρχών θα ενισχύσει τη στρατηγική μας αυτονομία και τη βιομηχανική μας ανταγωνιστικότητα.

Η Ευρώπη θα εξακολουθήσει επίσης να βασίζεται στο ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο με εταίρους από όλο τον κόσμο. Το βασιζόμενο σε κανόνες πολυμερές εμπορικό σύστημα και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση ανοικτών αγορών και ισότιμων όρων ανταγωνισμού. Η ΕΕ θα συνεχίσει τις προσπάθειες για **τη διατήρηση, την επικαιροποίηση και την αναβάθμιση του παγκόσμιου εμπορικού συστήματος**, ώστε να ανταποκριθεί στις σημερινές προκλήσεις και στην αυριανή πραγματικότητα.

2.2 Μια βιομηχανία που προετοιμάζει το έδαφος για την κλιματική ουδετερότητα

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η νέα στρατηγική της Ευρώπης για την ανάπτυξη. Στον πυρήνα της βρίσκεται ο στόχος να καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος στον κόσμο έως το 2050.

Η βιομηχανία οφείλει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο σε αυτό που αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση και ευκαιρία της εποχής μας. **Όλες οι αξιακές αλυσίδες της βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των ενεργοβόρων τομέων, θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο.** Θα πρέπει να εργαστούν για τη μείωση του δικού τους αποτυπώματος άνθρακα, αλλά και για την επιτάχυνση της μετάβασης με την

παροχή οικονομικά προσιτών, καθαρών τεχνολογικών λύσεων και με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων.

Για να γίνει ανταγωνιστικότερη καθώς θα καθίσταται πιο πράσινη και πιο κυκλική, η βιομηχανία θα χρειαστεί **ασφαλή εφοδιασμό καθαρής και οικονομικά προσιτής ενέργειας και πρώτων υλών**. Η επιτάχυνση των επενδύσεων στην έρευνα, την καινοτομία, την ανάπτυξη και τις σύγχρονες υποδομές θα συμβάλει στην ανάπτυξη νέων παραγωγικών διαδικασιών και στη δημιουργία θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας.

Με γνώμονα το επιχειρηματικό πνεύμα αυτής της στρατηγικής, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες, η βιομηχανία και όλοι οι άλλοι σχετικοί παράγοντες θα πρέπει να συνεργαστούν **για τη δημιουργία πρωτοπόρων αγορών στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών** και τη διασφάλιση της πρωτοπορίας της βιομηχανίας μας σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι κανονιστικές πολιτικές, οι δημόσιες συμβάσεις, ο θεμιτός ανταγωνισμός και η πλήρης συμμετοχή των ΜΜΕ θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Οι εν λόγω προσπάθειες θα πρέπει να υποστηριχθούν από πολιτικές και χρηματοπιστωτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και από τον ιδιωτικό τομέα. Όσοι έχουν την πρωτοβουλία των κινήσεων και όσοι κινούνται ταχύτερα θα έχουν το μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

2.3 Μια βιομηχανία που διαμορφώνει το ψηφιακό μέλλον της Ευρώπης

Οι ψηφιακές τεχνολογίες αλλάζουν το πρόσωπο της βιομηχανίας και τον τρόπο με τον οποίο ασκούμε επιχειρηματικές δραστηριότητες. Δημιουργούν νέα επιχειρηματικά μοντέλα, επιτρέπουν στον κλάδο να είναι παραγωγικότερος, προσφέρουν εργαζομένους με νέες δεξιότητες και στηρίζουν την απαλλαγή της οικονομίας μας από τις ανθρακούχες εκπομπές. Ο ψηφιακός τομέας θα συμβάλει επίσης στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, τόσο ως πηγή λύσεων με καθαρές τεχνολογίες όσο και με τη μείωση του δικού του αποτυπώματος άνθρακα.

Με τη *Στρατηγική της για τη διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης*, η Επιτροπή παρουσίασε το όραμά της για τον τρόπο με τον οποίο η Ευρώπη μπορεί να διατηρήσει την τεχνολογική και ψηφιακή της κυριαρχική θέση και να καταστεί παγκόσμια ψηφιακή ηγέτιδα δύναμη. Αναγνωρίζοντας ότι **η δυνατότητα κλιμάκωσης είναι κεφαλαιώδους σημασίας σε μια ψηφιοποιημένη οικονομία**, η ενίσχυση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς θα στηρίξει τη μετάβαση της Ευρώπης.

Η Ευρώπη πρέπει επίσης να επιταχύνει τις επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη της τεχνολογίας, σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, τα δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G), η ανάλυση δεδομένων και μεταδεδομένων. Το 2018, περίπου μία μόνο στις δέκα εταιρείες της ΕΕ προέβη σε ανάλυση μαζικών δεδομένων, ενώ μία μόνο στις τέσσερις χρησιμοποίησε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους.

Όπως αναφέρεται στην πρόσφατη *Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα*⁴ της Επιτροπής, η Ευρώπη χρειάζεται ένα πλαίσιο που θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να δημιουργούν, να συγκεντρώνουν και να χρησιμοποιούν δεδομένα για τη βελτίωση των προϊόντων και για να είναι ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο κατά τρόπο που να προασπίζει τις αξίες μας και να σέβεται τα δικαιώματα και την ιδιωτικότητα όλων.

Η ΕΕ πρέπει επίσης να **ενισχύσει τη βιομηχανική της ικανότητα σε καίριας σημασίας ψηφιακές υποδομές**. Η επιτυχής εξάπλωση του εξαιρετικά ασφαλούς και προηγμένου δικτύου 5G θα αποτελέσει σημαντικό καταλύτη για τις μελλοντικές ψηφιακές υπηρεσίες και θα αποτελέσει τον πυρήνα του βιομηχανικού κύματος δεδομένων. Η Ευρώπη πρέπει τώρα να επενδύσει εάν θέλει να πρωτοστατήσει στα δίκτυα έκτης γενιάς (6G).

⁴ COM(2020) 66 final.

Με γνώμονα το επιχειρηματικό πνεύμα αυτής της βιομηχανικής στρατηγικής, **η Ευρώπη πρέπει να συνενώσει τις δυνάμεις της ώστε να επιτύχει συλλογικά όσα δεν μπορεί να επιτύχει κανείς μόνος του**. Πρόσφατα σχετικά παραδείγματα κατέδειξαν το δυναμικό και την αξία αυτής της προσέγγισης. Η Ευρώπη διαθέτει αυτή τη στιγμή έναν από τους τρεις κορυφαίους ταχύτερους υπερυπολογιστές στον κόσμο και έχει αντιστρέψει την καθοδική της τάση στην μικροηλεκτρονική.

Η Ευρώπη διαθέτει ό,τι χρειάζεται για να πρωτοστατήσει σε αυτόν τον νέο τεχνολογικό αγώνα δρόμου. Πρέπει να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματά της, συμπεριλαμβανομένων της εύρωστης βιομηχανικής της βάσης, της υψηλής ποιότητας της έρευνάς της, των εξειδικευμένων εργαζομένων, ενός δραστήριου οικοσυστήματος νεοφυών επιχειρήσεων, των ώριμων υποδομών και της ηγετικής της θέσης στη χρήση βιομηχανικών δεδομένων.

3. Τα θεμελιώδη στοιχεία του βιομηχανικού μετασχηματισμού της Ευρώπης

Οι τρεις παράγοντες που περιγράφονται ανωτέρω καταδεικνύουν το εύρος του μελλοντικού μετασχηματισμού της Ευρώπης. Χρειάζεται μια γενιά για να μετασχηματιστεί ο βιομηχανικός τομέας και όλες οι αξιακές αλυσίδες των οποίων αποτελεί μέρος. Ωστόσο, σε ένα ανταγωνιστικό και δυναμικό περιβάλλον δεν υπάρχει χρόνος για χάσιμο. Η επόμενη πενταετία θα είναι αποφασιστικής σημασίας για τον προσδιορισμό των κατάλληλων υποκείμενων όρων για την εν λόγω μετάβαση.

Η στήριξη αυτής της στρατηγικής συνίσταται σε ένα σύνολο θεμελιωδών στοιχείων για τον μετασχηματισμό της βιομηχανίας στην Ευρώπη. Ορισμένα από αυτά ανανεώνουν ή επεκτείνουν τις υπάρχουσες προσεγγίσεις στην καινοτομία, τις επενδύσεις, τα πρότυπα ή εξασφαλίζουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Άλλα αντανάκλουν την ανάγκη νέων μορφών εργασίας, ώστε η Ευρώπη να ενισχύσει τη βιομηχανία της με σκοπό τη διττή μετάβαση, είτε αφορούν τις δεξιότητες είτε την κυκλικότητα.

Τα θεμελιώδη στοιχεία αντικατοπτρίζουν το γεγονός ότι καμία λύση δεν είναι πανάκεια ούτε υπάρχει λύση κατά μόνας – υπάρχει αλληλοσύνδεση και αλληλοενίσχυση. Ωστόσο, αντικατοπτρίζουν μια πραγματικότητα στο πλαίσιο της οποίας, μολοντί πολλά μπορούν να γίνουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την υποβοήθηση και την παροχή ασφάλειας, πολλοί από τους μοχλούς βρίσκονται στα χέρια άλλων. Ως εκ τούτου, μια προσέγγιση εταιρικής σχέσης θα είναι ουσιαστικής σημασίας.

3.1 Δημιουργία βεβαιότητας για τη βιομηχανία: μια βαθύτερη και πιο ψηφιακή ενιαία αγορά

Χάρη στη μοναδική μας ενιαία αγορά, οι εταιρείες της ΕΕ επωφελούνται από ένα εφελτήριο ώστε να ανταγωνίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Με την παροχή ενός κοινού ρυθμιστικού χώρου και μιας κοινής κλίμακας, η ενιαία αγορά αποτελεί την κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας και διευκολύνει την ένταξη των επιχειρήσεων κάθε μεγέθους στις ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες.

Για να μπορέσει η ενιαία αγορά να προωθήσει τη βιομηχανία μας, η νομοθεσία πρέπει να εφαρμόζεται και να επιβάλλεται σε όλους τους τομείς. Το **σχέδιο δράσης για την επιβολή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά**⁵ που εγκρίθηκε σήμερα προτείνει συγκεκριμένες προτάσεις για την ενίσχυση των κοινών προσπαθειών σε αυτόν τον τομέα, ιδίως τη δημιουργία ειδικής ομάδας για την επιβολή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά. Η **Έκθεση για τους φραγμούς στην ενιαία αγορά**⁶ καταδεικνύει την ανάγκη να εξαλειφθούν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις κατά την πώληση αγαθών ή πιο συγκεκριμένα κατά την παροχή διασυννοριακών υπηρεσιών. Η ενίσχυση της φορολογικής εναρμόνισης θα συμβάλει στην εξάλειψη ενός από τους κυριότερους φραγμούς που αντιμετωπίζουν οι

⁵ Communication and its accompanying Report on Identifying and addressing barriers to the single market (Ανακοίνωση και συνοδευτική της έκθεση για τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση των φραγμών στην ενιαία αγορά), COM(2020) 93 final.

⁶ Long term action plan for better implementation and enforcement of single market rules (Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για την καλύτερη εφαρμογή και επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς), COM(2020) 94 final.

επιχειρήσεις όταν δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο, ιδίως μέσω της καθιέρωσης στην πράξη μιας κοινής ενοποιημένης εταιρικής φορολογικής βάσης.

Η νομοθεσία για την ενιαία αγορά πρέπει επίσης να επανεξεταστεί και να επικαιροποιηθεί ώστε να εξασφαλισθεί ότι είναι κατάλληλη για την ψηφιακή εποχή. Εδώ περιλαμβάνονται η αναθεώρηση των κανόνων της ΕΕ για την ασφάλεια των προϊόντων, η υλοποίηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα και η έγκριση του νόμου περί ψηφιακών υπηρεσιών.

Η «**προσέγγιση από ΜΜΕ σε ΜΜΕ**» θα είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας. Ο αυξανόμενος αριθμός νέων ΜΜΕ με τεχνολογικές γνώσεις μπορεί να βοηθήσει περισσότερες καθιερωμένες βιομηχανικές επιχειρήσεις να προσαρμόσουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα και να αναπτύξουν νέες μορφές εργασίας για την ψηφιακή εποχή. Αυτό έχει ήδη δημιουργήσει νέες ευκαιρίες και θα πρέπει να παρασχεθεί στήριξη στις νεοφυείς επιχειρήσεις ώστε να συμβάλουν στην οικοδόμηση της οικονομίας των πλατφορμών. Ωστόσο, οι νέες μορφές εργασίας πρέπει να συνοδεύονται από σύγχρονες και βελτιωμένες μορφές προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας όσων εργάζονται σε επιγραμμικές πλατφόρμες.

Η ενιαία αγορά εξαρτάται από εύρωστα, εύρυθμα λειτουργούντα συστήματα **τυποποίησης και πιστοποίησης**. Τα εν λόγω συστήματα συμβάλλουν στην αύξηση του μεγέθους των αγορών και στην παροχή ασφάλειας δικαίου. Η ανάπτυξη νέων προτύπων και τεχνικών κανονισμών, σε συνδυασμό με την αύξηση της συμμετοχής της ΕΕ σε διεθνείς οργανισμούς τυποποίησης, θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας.

Η ΕΕ χρειάζεται επίσης να εξασφαλίσει ότι η πολιτική της για τη **διανοητική ιδιοκτησία** συμβάλλει στην υποστήριξη και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής τεχνολογικής κυριαρχικής θέσης και στην προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Η διανοητική ιδιοκτησία συμβάλλει στον καθορισμό της αγοραίας αξίας και της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Πρόκειται για άυλα στοιχεία ενεργητικού, όπως εμπορικά σήματα, σχέδια, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεδομένα, τεχνογνωσία και αλγόριθμους. Οι έξυπνες πολιτικές διανοητικής ιδιοκτησίας είναι απαραίτητες για να βοηθήσουν όλες τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και να προστατεύσουν και αναπτύξουν όσα τις καθιστούν μοναδικές και ανταγωνιστικές.

Η **ανεξάρτητη ενωσιακή πολιτική ανταγωνισμού** έχει συνεισφέρει πολλά στην Ευρώπη, συντελώντας στην εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού, στην προώθηση της καινοτομίας και στην παροχή περισσότερων επιλογών στους καταναλωτές. Ο ανταγωνισμός ωφελεί στο έπακρο τις επιχειρήσεις μας και τους δίνει τη δυνατότητα να παραμένουν ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο και σε εποχές που η Ευρώπη δρομολογεί την μείζονα διττή της μετάβαση, θα πρέπει να διασφαλίσουμε ότι οι κανόνες του ανταγωνισμού παραμένουν κατάλληλοι για τον σημερινό κόσμο.

Έχοντας αυτό κατά νου, η Επιτροπή επί του παρόντος **επανεξετάζει το πλαίσιο ανταγωνισμού της ΕΕ**. Επανεξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζονται οι ισχύοντες κανόνες ανταγωνισμού, ιδίως όσον αφορά τα μέσα αντιμονοπωλιακής προστασίας, και κατά πόσον οι κανόνες που διέπουν τις οριζόντιες και κάθετες συμφωνίες και την ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς εξακολουθούν να ανταποκρίνονται στον επιδιωκόμενο σκοπό. Θα εξεταστεί επίσης ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να βελτιωθούν ο εντοπισμός περιστατικών και η επίσπευση των ερευνών. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει ως εργαλείο τις τομεακές έρευνες σε νέες και αναδυόμενες αγορές που διαμορφώνουν την οικονομία και την κοινωνία μας.

Η εν εξελίξει αξιολόγηση του ελέγχου των συγκεντρώσεων και η δοκιμή της «καταλληλότητας» των διαφόρων κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις αποτελούν επίσης μέρος της εν λόγω επανεξέτασης. Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις διασφαλίζουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού εντός της Ευρώπης, αποφεύγοντας τον αδελοφοκτόνο αγώνα δρόμου για επιδοτήσεις και στηρίζοντας παράλληλα σημαντικούς στόχους δημόσιου συμφέροντος. Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει την **αναθεώρηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις** το 2021 σε σημαντικό αριθμό τομέων προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την ενέργεια και το περιβάλλον.

Από τη θεωρία στην πράξη

- Σήμερα εγκρίθηκαν το **σχέδιο δράσης για την επιβολή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά** και η έκθεση για τους φραγμούς στην ενιαία αγορά.
- Σύσταση **ειδικής ομάδας για την επιβολή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά**, η οποία απαρτίζεται από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή.
- Σήμερα εγκρίθηκε η **στρατηγική για τις ΜΜΕ με σκοπό μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη**.
- **Αξιολόγηση, επανεξέταση και, εάν κριθεί αναγκαίο, προσαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ** από το 2021, συμπεριλαμβανομένης της εν εξελίξει αξιολόγησης του ελέγχου των συγκεντρώσεων και του ελέγχου καταλληλότητας των **κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις**.
- **Σχέδιο δράσης για τη διανοητική ιδιοκτησία** προκειμένου να αξιολογηθεί η ανάγκη αναβάθμισης του νομικού πλαισίου, να εξασφαλιστεί η έξυπνη χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας και να καταπολεμηθεί καλύτερα η κλοπή διανοητικής ιδιοκτησίας.
- **Παρακολούθηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής δεδομένων** για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής οικονομίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της δρομολόγησης κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων σε συγκεκριμένους τομείς και αξιακές αλυσίδες.
- **Νομοθετική πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες** με σκοπό την επικαιροποίηση και την ενίσχυση του νομικού πλαισίου για μια ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών.
- Προτοβουλία για τη **βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες**.

3.2 Επίτευξη ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο

Ο ανοικτός χαρακτήρας της ευρωπαϊκής οικονομίας αποτελεί την πηγή της ευημερίας και της ανταγωνιστικότητάς της. Μολονότι η βιομηχανία της ΕΕ είναι ενσωματωμένη σε μεγάλο βαθμό στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες και δραστηριοποιείται σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ δεν θα πρέπει να είναι αφελής όσον αφορά τις απειλές κατά του θεμιτού ανταγωνισμού και του εμπορίου.

Η ΕΕ εργάζεται για τη διατήρηση ανοικτών αγορών μέσω εμπορικών συμφωνιών με χώρες-εταίρους ή περιοχές-εταίρους, ή μέσω προσπαθειών σε διεθνή φόρα για την εξεύρεση κανόνων που θα λειτουργούν για όλους. Πρέπει να συνεχίσουμε να ακολουθούμε μια συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για να εξασφαλίσουμε αμοιβαία επωφελείς εμπορικές συναλλαγές και να υπερκεράσουμε τυχόν φραγμούς που δεν επιτρέπουν στις επιχειρήσεις μας να έχουν πρόσβαση σε άλλες αγορές ανά τον κόσμο. Αυτό περιλαμβάνει την καταπολέμηση συστημάτων επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού που δημιουργούν άνισους όρους ανταγωνισμού.

Η ΕΕ θα αξιοποιήσει στο έπακρο την οικεία πλήρη εργαλειοθήκη μηχανισμών εμπορικής άμυνας. Έως τα μέσα του 2020, η Επιτροπή θα διερευνήσει τον καλύτερο τρόπο ενίσχυσης των μηχανισμών και του μέσου κατά των επιδοτήσεων. Αυτό θα γίνει στη **Λευκή Βίβλο για μια νομική πράξη σχετικά με τις ξένες επιδοτήσεις**, η οποία θα πραγματοποιείται τις στρεβλωτικές επιπτώσεις που προκαλούν οι ξένες επιδοτήσεις στην ενιαία αγορά. Θα ακολουθήσει πρόταση νομικής πράξης το 2021.

Η στρέβλωση αυτή συχνά συνδυάζεται με την έλλειψη **αμοιβαίας πρόσβασης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων** στις εγχώριες αγορές των ξένων κρατικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα, οι αγορές δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ είναι ως επί το πλείστον ανοικτές σε επιχειρήσεις από χώρες στις οποίες οι επιχειρήσεις της ΕΕ υφίστανται διακρίσεις ή αντιμετωπίζουν πλήρες κλείσιμο των αγορών. Ως εκ τούτου, στη Λευκή Βίβλος θα εξεταστεί επίσης το ζήτημα της πρόσβασης ξένων κρατικών εταιρειών στις αγορές δημοσίων συμβάσεων και στη χρηματοδότηση της ΕΕ. Η ταχεία επίτευξη συμφωνίας σχετικά με το προτεινόμενο **μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις** θα είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της έλλειψης αμοιβαιότητας και προκειμένου να δοθεί στην ΕΕ περαιτέρω διαπραγματευτική δύναμη.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζει αθέμιτο ανταγωνισμό από ανταγωνιστές σε όλο τον κόσμο που συμμορφώνονται με διαφορετικά πρότυπα ή αρχές, όπως για το κλίμα. Ένας νέος **επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών** θα εργάζεται για τη βελτίωση της συμμόρφωσης και της επιβολής των εμπορικών συμφωνιών μας και θα υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή θα προτείνει η τήρηση της συμφωνίας του Παρισιού να καταστεί ουσιαστικό στοιχείο όλων των μελλοντικών σφαιρικών εμπορικών συμφωνιών.

Οι ενισχυμένοι τελωνειακοί έλεγχοι είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των εισαγόμενων προϊόντων με τους κανόνες της ΕΕ.

Από τη θεωρία στην πράξη

- **Λευκή βίβλος για μια νομική πράξη σχετικά με τις ξένες επιδοτήσεις** έως τα μέσα του 2020, εξετάζοντας επίσης την πρόσβαση ξένων εταιρειών στις δημόσιες συμβάσεις και στη χρηματοδότηση της ΕΕ.
- **Ενίσχυση των παγκόσμιων κανόνων για τις βιομηχανικές επιδοτήσεις** στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.
- Ταχεία έγκριση του **μέσου για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις**.
- **Σχέδιο δράσης για την τελωνειακή ένωση** το 2020 με σκοπό την ενίσχυση των τελωνειακών ελέγχων, συμπεριλαμβανομένης νομοθετικής πρότασης για μια ενιαία θυρίδα της ΕΕ που θα επιτρέπει πλήρως τις ψηφιακές διαδικασίες εκτελωνισμού στα σύνορα.

3.3 Στήριξη της βιομηχανίας προς την κατεύθυνση της κλιματικής ουδετερότητας

Καθώς η Ευρώπη βρίσκεται στο στάδιο της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, ορισμένοι τομείς θα πρέπει να προβούν σε μεγαλύτερη και πιο μετασχηματιστική αλλαγή σε σχέση με πολλούς άλλους. Οι ενεργοβόρες βιομηχανίες είναι απαραίτητες για την οικονομία της Ευρώπης και σε αυτές βασίζονται άλλοι τομείς. Ο εκσυγχρονισμός και η απαλλαγή των ενεργοβόρων βιομηχανιών από τις ανθρακούχες εκπομπές πρέπει, επομένως, να αποτελέσουν ύψιστη προτεραιότητα.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θέτει ως στόχο τη δημιουργία νέων αγορών για κλιματικά ουδέτερα και κυκλικά προϊόντα, όπως ο χάλυβας, το τσιμέντο και οι βασικές χημικές ουσίες. Για να πρωτοστατήσει σε αυτή την αλλαγή, η Ευρώπη χρειάζεται νέες καινοτόμες βιομηχανικές διαδικασίες και πιο καθαρές τεχνολογίες για τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση της ετοιμότητας της αγοράς

Παραδείγματος χάριν, η Επιτροπή θα στηρίξει καθαρές ρηξικέλευθες τεχνολογίες στον τομέα του χάλυβα που θα οδηγήσουν σε **διαδικασία παραγωγής χάλυβα με μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές**. Το Ταμείο καινοτομίας του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ θα συμβάλει στην ανάπτυξη άλλων καινοτόμων έργων μεγάλης κλίμακας για τη στήριξη των καθαρών προϊόντων σε όλους τους ενεργοβόρους τομείς.

Μια νέα **στρατηγική για τις χημικές ουσίες με στόχο τη βιωσιμότητα** θα συμβάλει στην καλύτερη προστασία των ανθρώπων και του περιβάλλοντος από τις επικίνδυνες χημικές ουσίες και θα ενθαρρύνει την καινοτομία στον τομέα με σκοπό την ανάπτυξη ασφαλών και βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων.

Η Ευρώπη πρέπει να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των προϊόντων δομικών κατασκευών και να βελτιώσει τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των δομημένων περιουσιακών στοιχείων. Ένα πιο **βιώσιμο δομημένο περιβάλλον** θα είναι ουσιαστικής σημασίας για τη μετάβαση της Ευρώπης προς την κλιματική ουδετερότητα.

Καθώς η μετάβαση αρχίζει να επιταχύνεται, η Ευρώπη πρέπει να διασφαλίσει ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο. Η πρόταση για τον νέο **Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης**⁷ θα κινητοποιήσει 100 δισ.

⁷ COM(2020) 22 final.

EUR για την εξασφάλιση της δίκαιης μετάβασης των περιφερειών υψηλής έντασης άνθρακα, καθώς θα συνεχίσουν να μετασχηματίζουν τις βιομηχανίες και τις οικονομίες τους.

Η μείωση των εκπομπών στη βιομηχανία θα εξαρτηθεί από την αρχή της **«προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση»** και την ασφαλή και επαρκή προμήθεια ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών σε ανταγωνιστικές τιμές. Αυτό θα απαιτήσει σχεδιασμό και επενδύσεις σε τεχνολογίες, δυναμικό ηλεκτροπαραγωγής και υποδομές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Θα χρειαστούμε μια **πιο στρατηγική προσέγγιση όσον αφορά τις βιομηχανίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**, όπως η υπεράκτια ενέργεια, και την αλυσίδα εφοδιασμού που τις στηρίζει. Αυτό θα συμβάλει επίσης στην κάλυψη της σημαντικής αύξησης της ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας που απαιτεί η διττή μετάβαση. Τα ανωτέρω θα πρέπει να υποστηριχθούν από τις προσπάθειες για καλύτερη σύνδεση των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας της Ευρώπης με σκοπό την αύξηση της ασφάλειας του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας και την ενσωμάτωση περισσότερων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ως εκ τούτου, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικότερα όλοι οι φορείς ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας, του φυσικού αερίου και των υγρών καυσίμων, μέσω της σύνδεσης των διαφόρων τομέων. Αυτός θα είναι ο στόχος μιας νέας στρατηγικής για **έξυπνη ενοποίηση τομέων**, η οποία θα καθορίζει επίσης το όραμα της Επιτροπής για **καθαρό υδρογόνο**. Η χρήση των διευρωπαϊκών δικτύων ενέργειας θα στηρίξει επίσης τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα.

Θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς της βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας. Οι εν λόγω τομείς έχουν την ευθύνη και τη δυνατότητα να κατευθύνουν τη διττή μετάβαση, να στηρίζουν τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και να βελτιώσουν τη συνδεσιμότητα. Αυτό ισχύει ιδίως για την αυτοκινητοβιομηχανία, την αεροδιαστημική, τη σιδηροδρομική και ναυπηγική βιομηχανία, καθώς και για τα εναλλακτικά καύσιμα και την έξυπνη και συνδεδεμένη κινητικότητα.

Η παραμονή στην πρωτοπορία της έρευνας και της καινοτομίας, η ταχεία ανάπτυξη της αναγκαίας υποδομής και τα ισχυρά κίνητρα, συμπεριλαμβανομένων των κινήτρων στις δημόσιες συμβάσεις, θα είναι καίριας σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι βιομηχανίες της κινητικότητας διατηρούν την παγκόσμια τεχνολογική πρωτοκαθεδρία τους. Ολόκληρη η αξιακή αλυσίδα του τομέα πρέπει να συμβάλει στη διαμόρφωση νέων διεθνών προτύπων για ασφαλή, βιώσιμη, προστατευμένη και ανθεκτική κινητικότητα. Η **συνολική στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα** θα προτείνει ολοκληρωμένα μέτρα που θα συμβάλουν να αξιοποιηθεί στο έπακρο το δυναμικό του τομέα.

Εάν εξακολουθούν να υφίστανται διαφορές όσον αφορά τις φιλοδοξίες σε παγκόσμιο επίπεδο, η Επιτροπή θα προτείνει το 2021 τον **μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα**, με σκοπό τη μείωση του κινδύνου διαρροής άνθρακα, σε πλήρη συμμόρφωση με τους κανόνες του ΠΟΕ. Αυτό θα πρέπει να υποστηριχθεί με την ενίσχυση των υφιστάμενων εργαλείων μας για την αντιμετώπιση της διαρροής άνθρακα.

Από τη θεωρία στην πράξη

- ↻ **Στρατηγική για την έξυπνη ενοποίηση τομέων.**
- ↻ Ένας **κοινός ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων ενέργειας** θα αξιοποιήσει το δυναμικό των δεδομένων για την ενίσχυση της καινοτόμου ικανότητας του τομέα της ενέργειας.
- ↻ Δρομολόγηση της **πλατφόρμας δίκαιης μετάβασης** για την παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής στήριξης σε περιφέρειες και τομείς υψηλής έντασης άνθρακα.
- ↻ **Στρατηγική της ΕΕ για καθαρό χάλυβα και στρατηγική για τις χημικές ουσίες με στόχο τη βιωσιμότητα.**
- ↻ Επανεξέταση του **κανονισμού για το διευρωπαϊκό δίκτυο ενέργειας.**
- ↻ Στρατηγική της ΕΕ **για τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.**
- ↻ Ολοκληρωμένη στρατηγική για **βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα.**
- ↻ Πρωτοβουλία για το «κύμα ανακαινίσεων» και **στρατηγική για το δομημένο περιβάλλον.**
- ↻ **Μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα** με σκοπό τη μείωση της διαρροής άνθρακα, σε πλήρη συμφωνία με τους κανόνες του ΠΟΕ.

3.4 Δημιουργία μιας πιο κυκλικής οικονομίας

Σύμφωνα με τη νέα αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρώπης, η οποία αποδίδει περισσότερα από όσα λαμβάνει, η ευρωπαϊκή βιομηχανία πρέπει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην οικολογική μετάβαση. Αυτό σημαίνει μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και του αποτυπώματος υλικού, και ενσωμάτωση της κυκλικότητας σε ολόκληρη την οικονομία.

Για να γίνει αυτό, πρέπει να απομακρυνθούμε από το πατροπαράδοτο μοντέλο λήψης πόρων από το έδαφος για την παραγωγή προϊόντων, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούμε και πετάμε. Είναι ανάγκη **να αλλάξουμε ριζικά τον τρόπο σχεδιασμού, παραγωγής, χρήσης και απόρριψης των πραγμάτων** με την παροχή κινήτρων στη βιομηχανία μας.

Αυτή η πιο κυκλική προσέγγιση θα εξασφαλίσει μια καθαρότερη και ανταγωνιστικότερη βιομηχανία με τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την άμβλυνση του ανταγωνισμού για σπάνιους πόρους και τη μείωση του κόστους παραγωγής. **Το επιχειρηματικό ενδιαφέρον είναι τόσο ισχυρό όσο και οι περιβαλλοντικές και ηθικές επιταγές.** Η εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας σε όλους τους τομείς και τους κλάδους έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει 700 000 νέες θέσεις εργασίας σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2030, πολλές εκ των οποίων σε ΜΜΕ.

Η ΕΕ ήδη βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση σε αυτόν τον τομέα και θα πρέπει τώρα να επικεντρωθεί στην εδραίωση του πλεονεκτήματος της πρώτης κίνησης. Το **νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία**⁸ προωθεί μια δέσμη μέτρων που θα επιτρέπουν στη βιομηχανία της ΕΕ να αξιοποιεί τις εν λόγω ευκαιρίες.

Στο επίκεντρο βρίσκεται ένα νέο **βιώσιμο πλαίσιο πολιτικής για τα προϊόντα**, το οποίο θα καθιερώσει τις αρχές της βιωσιμότητας για όλα τα προϊόντα, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Θα δοθεί προτεραιότητα σε ομάδες προϊόντων υψηλού αντικτύπου, και η δράση θα περιλαμβάνει πρωτοβουλία για τον κοινό φορτιστή, πρωτοβουλία για την κυκλική ηλεκτρονική, απαιτήσεις βιωσιμότητας των ηλεκτροσυσσωρευτών και νέα μέτρα στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας.

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει επίσης μέτρα ώστε **οι καταναλωτές να αναλάβουν πιο ενεργό ρόλο στην κυκλική οικονομία.** Οι καταναλωτές θα πρέπει να λαμβάνουν αξιόπιστες και κατάλληλες πληροφορίες ώστε να επιλέγουν επαναχρησιμοποιήσιμα, ανθεκτικά και επισκευάσιμα προϊόντα. Η Επιτροπή θα προτείνει τρόπους για τη βελτίωση των δικαιωμάτων και της προστασίας των

⁸ COM(2020) 98 final.

καταναλωτών, μεταξύ άλλων εργαζόμενη προς την κατεύθυνση του «δικαιώματος στην επισκευή» υπέρ των καταναλωτών.

Οι δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα επιλέγοντας φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα, υπηρεσίες και εργασίες. Μέσω των εν λόγω **πράσινων δημόσιων συμβάσεων** μπορούν να βοηθήσουν στη στροφή προς τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή. Η Επιτροπή θα προτείνει περαιτέρω νομοθεσία και καθοδήγηση για πράσινες δημόσιες προμήθειες.

Από τη θεωρία στην πράξη

- **Σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία**, το οποίο εγκρίθηκε παράλληλα με την εν λόγω στρατηγική, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου πλαισίου πολιτικής για βιώσιμα προϊόντα.
- **Νέο κανονιστικό πλαίσιο για βιώσιμους ηλεκτροσυσσωρευτές.**
- **Στρατηγική της ΕΕ για τον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας.**
- **Πρωτοβουλία για την ανακύκλωση των ηλεκτρονικών ειδών**
- **Ενδυνάμωση των καταναλωτών** ώστε να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην κυκλική οικονομία, μέσω της καλύτερης ενημέρωσης για τα προϊόντα και της βελτίωσης των δικαιωμάτων των καταναλωτών.

3.5 Ενσωμάτωση ενός πνεύματος βιομηχανικής καινοτομίας

Το παγκόσμιο ποσοστό όσον αφορά τις δαπάνες των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη μειώθηκε κατά την τελευταία πενταετία, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο των ομολόγων τους των ΗΠΑ και της Κίνας αυξήθηκε. Το κλειδί για την αντιμετώπιση αυτής της τάσης θα είναι η απελευθέρωση των επενδύσεων στην καινοτομία, κατανοώντας το πού θέλουμε να επικεντρωθούμε και ακολουθώντας σαφή κατεύθυνση την αγορά ώστε να είναι δυνατή η κλιμάκωση. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα στις ΜΜΕ και να στηριχθούν ώστε να καινοτομούν και να φέρνουν τις ιδέες τους στην αγορά.

Ο παγκόσμιος αγώνας δρόμου για τη διττή μετάβαση θα βασίζεται ολοένα και περισσότερο στις επιστήμες αιχμής και στην άρτια γνώση των υπεπροηγμένων τεχνολογιών. Η επόμενη βιομηχανική εποχή θα είναι εκείνη στην οποία θα συνυπάρχουν ο φυσικός, ο ψηφιακός και ο βιολογικός κόσμος. Εάν η Ευρώπη επιθυμεί να βρίσκεται στην πρωτοπορία της διττής μετάβασης, η βιομηχανική στρατηγική πρέπει να είναι κατ' ουσίαν μια **βιομηχανική στρατηγικής καινοτομίας**.

Αυτό σημαίνει επίσης ότι, καθώς επισπεύδουμε τις επενδύσεις σε ρηξικέλευθη και πρωτοποριακή έρευνα και καινοτομία, πρέπει να αποδεχτούμε ότι στην πορεία μπορεί και να αστοχήσουμε. Αυτό θα μας γίνει μάθημα, θα μας βοηθήσει να προσαρμοστούμε και, εάν παραστεί ανάγκη, να επαναπροσδιορίσουμε τον τρόπο δράσης μας ώστε να μπορέσουμε να προχωρήσουμε. Πρέπει να αλλάξουμε τη νοοτροπία μας από μια στάση αποστροφής του κινδύνου στην ανοχή της αστοχίας. Αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζεται σε όλους τους τομείς και **η καινοτομία θα πρέπει να ενσωματωθεί στη χάραξη της πολιτικής μας**. Στο πλαίσιο των εργασιών μας για βελτίωση της νομοθεσίας και των στρατηγικών προοπτικών, θα διασφαλίσουμε ότι οι πολιτικές είναι ευνοϊκές για την καινοτομία.

Οι βιομηχανικοί τομείς θα πρέπει να κληθούν και να παρακινηθούν να καθορίσουν τους δικούς τους χάρτες πορείας για την κλιματική ουδετερότητα ή την ψηφιακή πρωτοκαθεδρία. Η κλιματική ουδετερότητα και η ψηφιακή πρωτοκαθεδρία θα πρέπει να διευκολύνονται από υψηλής ποιότητας έρευνα και δεξιότητες και να υποστηρίζονται από την ΕΕ. Ορισμένοι τομείς έχουν ήδη υιοθετήσει αυτή την προσέγγιση έπειτα από τη δρομολόγηση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Στο πλαίσιο του κοινού σχεδιασμού και του επιχειρηματικού πνεύματος της εν λόγω στρατηγικής, τα ανωτέρω θα

πρέπει να υποστηριχθούν μέσω **συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα** ώστε να βοηθηθεί η βιομηχανία να αναπτύξει τις τεχνολογίες ώστε να επιτύχει τους στόχους τους, όπως έγινε επιτυχώς στο πλαίσιο βιομηχανικών συμμαχιών.

Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας**, το οποίο θα αρχίσει να λειτουργεί πλήρως το 2021, θα έχει επίσης ως στόχο να αξιοποιήσει στο έπακρο την ισχυρή ερευνητική βάση της Ευρώπης. Θα προσδιορίζει τις τεχνολογίες επόμενης γενιάς, θα επιταχύνει την εμπορική τους εφαρμογή και θα τις βοηθά να στηρίζουν την ταχεία ανάπτυξη των νεοφυών επιχειρήσεων.

Η ενιαία αγορά πρέπει επίσης να διαδραματίσει το ρόλο της μέσω της παροχής κινήτρων για καινοτομία ώστε να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι οικονομίες κλίμακας, η ταχύτητα και το πεδίο εφαρμογής. Θα πρέπει να ενθαρρύνονται η **καινοτομία και ο πειραματισμός τοπικού χαρακτήρα**. Αυτό θα επιτρέπει στις περιφέρειες να αναπτύσσουν και να δοκιμάζουν νέες λύσεις με τις ΜΜΕ και τους καταναλωτές, αξιοποιώντας τα τοπικά χαρακτηριστικά, τα πλεονεκτήματα και την εξειδίκευσή τους. Οι νέες τεχνολογίες και οι λύσεις θα μπορούσαν να δοκιμαστούν υπό πραγματικές συνθήκες από τους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής και τις ρυθμιστικές αρχές, ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων

Μετά τη δοκιμή και βελτίωσή τους, οι εν λόγω λύσεις μπορούν να κλιμακωθούν σε επίπεδο ευρωπαϊκών και παγκόσμιων αγορών, εξασφαλίζοντας ότι η ΕΕ θα παραμείνει πρωτοπόρος. Οι **κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας**, οι οποίοι λειτουργούν ως κέντρα ενιαίας εξυπηρέτησης για την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε τεχνολογικές δοκιμές, αποτελούν μια καλή πλατφόρμα για περαιτέρω αξιοποίηση.

Από τη θεωρία στην πράξη

- Ανακοίνωση με θέμα **Το μέλλον της έρευνας και της καινοτομίας και ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας** για τη χάραξη μιας νέας προσέγγισης όσον αφορά την καινοτομία και τη διασφάλιση της χρήσης του προϋπολογισμού της ΕΕ με τον μέγιστο δυνατό αντίκτυπο.
- Δρομολόγηση των **συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα** στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

3.6 Απόκτηση δεξιοτήτων και επανειδίκευση

Μια ανταγωνιστική βιομηχανία εξαρτάται από την πρόσληψη και τη διατήρηση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Καθώς η διττή μετάβαση επιταχύνεται, η Ευρώπη θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση ακολουθούν τον ρυθμό. Η καθιέρωση στην πράξη της διά βίου μάθησης για όλους θα αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία: μόνο την επόμενη πενταετία, 120 εκατομμύρια Ευρωπαίοι θα πρέπει να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους ή να επανειδικευθούν.

Τα ανωτέρω αντικατοπτρίζουν τη σημασία των δεξιοτήτων για τη διττή μετάβαση και τις ευκαιρίες που αυτές μπορούν να δημιουργήσουν για τους πολίτες. Η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών αναμένεται να δημιουργήσει περισσότερες από 1 εκατομμύριο θέσεις εργασίας έως το 2030, ενώ υπάρχουν ήδη 1 εκατομμύριο κενές θέσεις εργασίας στην Ευρώπη για ειδικούς στον τομέα της ψηφιακής τεχνολογίας. Ταυτόχρονα, το 70 % των επιχειρήσεων αναφέρουν ότι καθυστερούν τις επενδύσεις διότι δεν μπορούν να βρουν άτομα με τις κατάλληλες δεξιότητες.

Για τους εργαζόμενους στη βιομηχανία, η ψηφιοποίηση, η αυτοματοποίηση και η πρόοδος στην τεχνητή νοημοσύνη θα απαιτήσουν μια άνευ προηγουμένου στροφή όσον αφορά το σύνολο των δεξιοτήτων τους. Η επανεκπαίδευση και η επανειδίκευση πρέπει να αποτελούν σημαντικό μέρος της κοινωνικής μας οικονομίας της αγοράς. Τα οικεία συστήματα **τριτοβάθμιας και επαγγελματικής εκπαίδευσης** και κατάρτισης θα πρέπει επίσης να παρέχουν περισσότερους επιστήμονες, μηχανικούς

και τεχνικούς στην αγορά εργασίας. Η βελτίωση της προσέλκυσης δεξιοτήτων και ταλέντων από το εξωτερικό θα συμβάλει επίσης στην αντιμετώπιση των αναγκών της αγοράς εργασίας της ΕΕ.

Στον παγκόσμιο αγώνα δρόμου για την προσέλκυση ταλέντων, η Ευρώπη πρέπει να αυξήσει τις επενδύσεις στις δεξιότητες και η διά βίου μάθηση θα πρέπει να γίνει πραγματικότητα. Προς τούτο θα απαιτηθεί συλλογική δράση της βιομηχανίας, των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών μέσω ενός νέου «**συμφώνου δεξιοτήτων**», το οποίο θα συμβάλει στην αναβάθμιση και την επανεπίδραση, και θα αποδεσμεύσει δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις προς όφελος του εργατικού δυναμικού. Το σύμφωνο θα επικεντρωθεί σε τομείς με υψηλές δυνατότητες ανάπτυξης για την Ευρώπη ή σε τομείς που υφίστανται τις σημαντικότερες αλλαγές. Ο **Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης** θα υποστηρίξει επίσης τις εν λόγω προσπάθειες.

Είναι επίσης σημαντικό να υπάρχει καλύτερη ισορροπία μεταξύ γυναικών και ανδρών στη βιομηχανία. Αυτό περιλαμβάνει την ενθάρρυνση των γυναικών να σπουδάζουν στους κλάδους των επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών, να εξετάζουν την προοπτική να κάνουν σταδιοδρομία στον κλάδο της τεχνολογίας και να επενδύουν σε ψηφιακές δεξιότητες, βελτιώνοντας έτσι την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στη σύσταση και διοίκηση επιχειρήσεων.

Από τη θεωρία στην πράξη

- ↗ Επικαιροποίηση του **θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη** το 2030, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- ↗ Δρομολόγηση ενός **ευρωπαϊκού συμφώνου δεξιοτήτων**.
- ↗ Ανακοίνωση σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο **για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης**.
- ↗ **Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση**.
- ↗ **Implementation of the EU Gender Strategy (Εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την ισότητα των φύλων)**, η οποία εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2020.

3.7 Επενδύσεις και χρηματοδότηση της μετάβασης

Πολλά από τα μελλοντικά προγράμματα της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά, το Ταμείο Καινοτομίας, το InvestEU, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας και το διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ, καθώς και όλα τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία θα συμβάλλουν στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της ΕΕ. Η ταχεία επίτευξη συμφωνίας για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό είναι σημαντική για το μέλλον της βιομηχανίας μας.

Σε μια περίοδο κατά την οποία τα δημόσια οικονομικά βρίσκονται υπό πίεση, θα χρειαστούμε νέους τρόπους αποδέσμευσης ιδιωτικών επενδύσεων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η μόχλευση και ο συνδυασμός χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ με πόρους των κρατών μελών και άλλων θεσμικών εταίρων, καθώς και η προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών. Το InvestEU και το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θα συμβάλλουν στην αποδέσμευση ιδιωτικών επενδύσεων, όπου αυτό είναι αναγκαίο. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες και ιδρύματα θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο.

Η κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων και δημόσιων χρηματοδοτικών πόρων είναι εξαιρετικά σημαντική όταν υπάρχουν αδυναμίες στην αγορά, ιδίως για την ευρείας κλίμακας ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών.

Ένα εργαλείο με αποδεδειγμένα καλές επιδόσεις στον εν λόγω τομέα είναι τα **σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος** (ΣΕΚΕΕ). Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα ΣΕΚΕΕ για να συγκεντρώνουν χρηματοδοτικούς πόρους, να ενεργούν ταχύτατα και να συνδέουν τους σωστούς φορείς καθ' όλο το εύρος των κυριότερων αξιακών αλυσίδων. Τα εν λόγω έργα δρουν ως καταλύτης επενδύσεων και επιτρέπουν στα κράτη μέλη να χρηματοδοτούν έργα καινοτομίας μεγάλης κλίμακας σε διασυνοριακό επίπεδο σε περίπτωση αδυναμιών της αγοράς. Με βάση την εμπειρία από πρόσφατα

ΣΕΚΕΕ, η Επιτροπή θα διερευνήσει τρόπους συνδυασμού των εθνικών και ενωσιακών μέσων για τη μόχλευση επενδύσεων σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, με πλήρη σεβασμό των σχετικών κανόνων του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κανόνων ανταγωνισμού.

Για να συμβάλει στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτού του εργαλείου, η Επιτροπή θα θέσει σε εφαρμογή **αναθεωρημένους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τα ΣΕΚΕΕ** το 2021. Με την εν λόγω επανεξέταση επιδιώκεται να αποσαφηνιστούν οι συνθήκες υπό τις οποίες τα έργα υπό την αιγίδα των κρατών μελών σε βασικούς τομείς μπορούν να προωθηθούν εγκαίρως και κατά τρόπο που να προάγει τον ανταγωνισμό. Θα βοηθήσει επίσης τις ΜΜΕ να συμμετέχουν πλήρως στα μελλοντικά ΣΕΚΕΕ.

Θα χρειαστεί επίσης να δοθούν κίνητρα για επενδύσεις προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας στο πλαίσιο του ανταγωνισμού σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η πρόσφατη συμφωνία για την **ταξινόμια της ΕΕ** και η ασφάλεια που παρέχει η **νομοθεσία για το κλίμα**⁹ αποτελούν σημαντικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Με βάση τη συγκεκριμένη πρόοδο, η ανανεωμένη στρατηγική για τη βιώσιμη χρηματοδότηση θα καθιερώσει σαφείς κανόνες για την καθοδήγηση των επενδύτων σε βιώσιμες επενδύσεις. Στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων εργασιών για την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το νέο **σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών** της Επιτροπής θα περιλαμβάνει πρωτοβουλία για την ενίσχυση της προστασίας των επενδύσεων εντός της ΕΕ και των προσπαθειών για αξιοποίηση περισσότερο διαφοροποιημένων πηγών χρηματοδότησης για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ. Η στρατηγική για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα θα συμβάλει στη διευκόλυνση της καινοτομίας στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ώστε οι νέες υπηρεσίες και το επιχειρηματικό μοντέλο να επεκταθούν και να αντιμετωπιστούν οι νέοι κίνδυνοι.

Από τη θεωρία στην πράξη

- ↗ Συνεργασία με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία έγκριση και εκτέλεση του **επόμενου μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού**.
- ↗ Εξέταση της δυνατότητας για συντονισμένες επενδύσεις από τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία υπό μορφή νέων **ΣΕΚΕΕ** και για ενδεχόμενη παρακολούθηση των πρώτων ΣΕΚΕΕ για τους ηλεκτροσυσσωρευτές και τη μικροηλεκτρονική.
- ↗ Επανεξέταση των **κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τα ΣΕΚΕΕ**, συμπεριλαμβανομένων των έργων ενεργειακής μετάβασης.
- ↗ **Ανανεωμένη στρατηγική για βιώσιμη χρηματοδότηση.**
- ↗ **Νέα στρατηγική για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα.**
- ↗ **Σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών** το 2020, το οποίο περιλαμβάνει μέτρα στήριξης των ολοκληρωμένων κεφαλαιαγορών και περισσότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

4. Ενίσχυση της βιομηχανικής και της στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης

Η στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης έγκειται στη μείωση της εξάρτησης από τρίτους για πράγματα τα οποία χρειαζόμαστε περισσότερο: κρίσιμα υλικά και τεχνολογίες, τρόφιμα, υποδομές, ασφάλεια και άλλους στρατηγικούς τομείς. Τα ανωτέρω παρέχουν επίσης στη βιομηχανία της Ευρώπης την ευκαιρία να αναπτύξει τις δικές της αγορές, προϊόντα και υπηρεσίες που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα.

⁹ COM(2020) 80 final.

Η Ευρώπη ευδοκίμει σε ένα ανοικτό επενδυτικό περιβάλλον, το οποίο επιτρέπει σε τρίτους να επενδύουν στην ανταγωνιστικότητά της. Αλλά πρέπει επίσης να είναι περισσότερο στρατηγική ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τον κίνδυνο που συνδέεται με τις ξένες επενδύσεις. Το **πλαίσιο για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων**¹⁰ το οποίο θα εφαρμοστεί πλήρως τον Οκτώβριο του 2020 θα διαφυλάσσει τα συμφέροντα της Ευρώπης για λόγους ασφάλειας και δημόσιας τάξης. Η Επιτροπή θα καταθέσει προτάσεις για την περαιτέρω ενίσχυση του συγκεκριμένου μέσου.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η ασφάλεια και η μελλοντική τεχνολογική κυριαρχία της Ευρώπης εξαρτώνται από τις **στρατηγικές ψηφιακές υποδομές** μας. Πέρα των πρόσφατων εργασιών της Επιτροπής σχετικά με την τεχνολογία πέμπτης γενιάς (5G) και την κυβερνοασφάλεια, η ΕΕ θα αναπτύξει μια κρίσιμης σημασίας κβαντική υποδομή επικοινωνίας, η οποία αποσκοπεί στην εγκατάσταση μέσα στην επόμενη δεκαετία μιας πιστοποιημένης ασφαλούς διατεματικής υποδομής με βάση την κβαντική διανομή κλειδών για την προστασία των καίριας σημασίας ψηφιακών περιουσιακών στοιχείων της ΕΕ και των κρατών μελών της.

Η ΕΕ θα στηρίξει επίσης την ανάπτυξη βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής που είναι στρατηγικής σημασίας για το βιομηχανικό μέλλον της Ευρώπης. Στους εν λόγω τομείς περιλαμβάνονται η ρομποτική, η μικροηλεκτρονική, η πληροφορική υψηλών επιδόσεων και οι υποδομές υπολογιστικού νέφους δεδομένων, η αλυσίδα συστοιχιών, οι κβαντικές τεχνολογίες, η φωτονική, η βιομηχανική βιοτεχνολογία, η βιοϊατρική, οι νανοτεχνολογίες, τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα προηγμένα υλικά και τεχνολογίες.

Οι ευρωπαϊκοί τομείς **άμυνας και διαστήματος** είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον της Ευρώπης. Ωστόσο, ο κατακερματισμός της αμυντικής βιομηχανίας θέτει υπό αμφισβήτηση την ικανότητα της Ευρώπης να οικοδομήσει την επόμενη γενιά αμυντικών ικανοτήτων κρίσιμης σημασίας. Αυτό θα μειώσει τη στρατηγική κυριαρχική θέση της ΕΕ και την ικανότητά της να ενεργεί ως εγγυήτρια της ασφάλειας.

Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας** θα συμβάλει στην οικοδόμηση μιας ολοκληρωμένης βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας σε ολόκληρη την ΕΕ. Θα επενδύσει σε όλες τις αξιακές αλυσίδες της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας, θα διευκολύνει τη διασυνοριακή συνεργασία και θα στηρίξει ανοικτές και δυναμικές αλυσίδες εφοδιασμού που περιλαμβάνουν ΜΜΕ και νεοεισερχόμενες εταιρείες. Θα στηρίξει επίσης τις ρηζικέλευθες τεχνολογίες, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να αναλαμβάνουν μεγαλύτερο ρίσκο. Η συνοχή με άλλες πρωτοβουλίες στον τομέα της άμυνας θα είναι ουσιαστικής σημασίας.

Οι **διαστημικές τεχνολογίες, τα διαστημικά δεδομένα και οι διαστημικές υπηρεσίες** μπορούν να ενισχύσουν τη βιομηχανική βάση της Ευρώπης στηρίζοντας την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης καινοτόμων τεχνολογιών αιχμής.

Οι αμυντικές και διαστημικές βιομηχανίες αντιμετωπίζουν έναν άνευ προηγουμένου παγκόσμιο ανταγωνισμό σε ένα μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό πλαίσιο, και νέες ευκαιρίες με την εμφάνιση ταχέως εξελισσόμενων τεχνολογιών, καθώς και με την εμφάνιση νέων παραγόντων. Επιδιώκοντας **συνέργειες μεταξύ των μη στρατιωτικών, των διαστημικών και των αμυντικών βιομηχανιών** στα προγράμματα της ΕΕ, η ΕΕ θα αξιοποιήσει αποτελεσματικότερα τους πόρους και τις τεχνολογίες και θα δημιουργήσει οικονομίες κλίμακας.

Με τη μετάβαση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας στην κλιματική ουδετερότητα, η εξάρτηση από τα διαθέσιμα ορυκτά καύσιμα θα μπορούσε να αντικατασταθεί από την εξάρτηση από μη ενεργειακές πρώτες ύλες, πολλές από τις οποίες προμηθευόμαστε από το εξωτερικό και για τις οποίες ο παγκόσμιος ανταγωνισμός εντείνεται ολοένα και περισσότερο. Η ενίσχυση της ανακύκλωσης και της χρήσης δευτερογενών πρώτων υλών θα συμβάλει στη μείωση αυτής της εξάρτησης.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/452.

Η ζήτηση για **πρώτες ύλες** αναμένεται να διπλασιαστεί έως το 2050, καθιστώντας ουσιαστική τη διαφοροποίηση των πηγών, προκειμένου να αυξηθεί η ασφάλεια του εφοδιασμού της Ευρώπης. Οι κρίσιμες πρώτες ύλες είναι επίσης ζωτικής σημασίας για αγορές όπως η ηλεκτροκινητικότητα, οι ηλεκτροσυσσωρευτές, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα φαρμακευτικά προϊόντα, η αεροδιαστημική, η άμυνα και οι ψηφιακές εφαρμογές.

Η πρόσβαση σε ιατρικά και φαρμακευτικά προϊόντα είναι εξίσου ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια και την αυτονομία της Ευρώπης στον σημερινό κόσμο. Θα προωθηθεί μια **νέα φαρμακευτική στρατηγική της ΕΕ**, η οποία θα επικεντρώνεται στη διαθεσιμότητα, την οικονομική προσιτότητα, τη βιωσιμότητα και την ασφάλεια του εφοδιασμού φαρμακευτικών προϊόντων. Αυτό επισημάνθηκε κατά τα πρόσφατα γεγονότα που συνδέονται με την έξαρση της νόσου του κορωνοϊού του 2019 (COVID-19).

Από τη θεωρία στην πράξη

- **Συνέχεια της ανακοίνωσης για τα δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G)¹¹ και της σύστασης για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων πέμπτης γενιάς (5G)¹².**
- **Σχέδιο δράσης για τις συνέργειες μεταξύ των μη στρατιωτικών, αμυντικών και διαστημικών βιομηχανιών**, μεταξύ άλλων σε επίπεδο προγραμμάτων, τεχνολογιών, καινοτομίας και νεοφυών επιχειρήσεων.
- **Μια νέα φαρμακευτική στρατηγική της ΕΕ το 2020**, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για την ασφάλεια του εφοδιασμού και τη διασφάλιση της καινοτομίας για τους ασθενείς.
- **Σχέδιο δράσης για τις πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας**, συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών για τη διεύρυνση των διεθνών εταιρικών σχέσεων για πρόσβαση σε πρώτες ύλες.

5. Η λύση: μια προσέγγιση εταιρικής σχέσης για τη διακυβέρνηση

Η βιομηχανία της Ευρώπης πρέπει να αξιοποιήσει τα μοναδικά της χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα: την ενσωμάτωσή της σε όλες τις αξιακές αλυσίδες και σύνορα, την ποικιλομορφία της, τις παραδόσεις και το ανθρώπινο δυναμικό της. Καθώς η διττή μετάβαση επιταχύνεται και ο παγκόσμιος ανταγωνισμός γίνεται εντονότερος, η ευρωπαϊκή βιομηχανία μετασχηματίζεται με τη σειρά της. Ως μέρος αυτής της μετάβασης, ενισχύονται οι δεσμοί μεταξύ διαφορετικών προϊόντων και υπηρεσιών σε διάφορους τομείς.

Εκτός από την επικέντρωση σε συγκεκριμένες τεχνολογίες, η Ευρώπη πρέπει επίσης να εξετάσει προσεκτικά τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα **βιομηχανικά οικοσυστήματα**. Τα εν λόγω οικοσυστήματα περιλαμβάνουν όλους τους παράγοντες που δραστηριοποιούνται σε μια αξιακή αλυσίδα: από τις μικρότερες νεοφυείς επιχειρήσεις στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, από τον ακαδημαϊκό χώρο στην έρευνα, από τους παρόχους υπηρεσιών στους προμηθευτές. Καθένας έχει τα δικά του χαρακτηριστικά.

Με βάση τις εργασίες της στρογγυλής τράπεζας υψηλού επιπέδου για τη βιομηχανία με τίτλο «Βιομηχανία 2030», του στρατηγικού φόρουμ για τα ΣΕΚΕΕ και άλλων φορέων, η Επιτροπή θα αναλύσει συστηματικά τα διαφορετικά οικοσυστήματα και **θα αξιολογήσει τους διαφορετικούς κινδύνους και ανάγκες της βιομηχανίας**, καθώς ετοιμάζεται για τη διττή μετάβαση σε έναν πιο ανταγωνιστικό κόσμο. Θα εξετάσει ζητήματα όπως οι δεξιότητες στην έρευνα και την καινοτομία, ο ρόλος των ΜΜΕ και των μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς και τυχόν εξωτερικές πιέσεις ή εξαρτήσεις.

Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με ένα ανοικτό και χωρίς αποκλεισμούς **βιομηχανικό φόρουμ** αποτελούμενο από εκπροσώπους της βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, μεγάλων επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, ερευνητών, καθώς

¹¹ COM(2020) 50 final.

¹² C(2019) 2335 final.

και των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Όπου χρειάζεται, οι ειδικοί σε συγκεκριμένους τομείς θα κληθούν να μοιραστούν τις γνώσεις τους.

Το εν λόγω έργο μπορεί να καταδείξει ότι ορισμένα από τα οικοσυστήματα, λόγω του ειδικού χαρακτήρα τους ή των αναγκών τους, απαιτούν ειδική, εξατομικευμένη στήριξη. Η στήριξη αυτή θα μπορούσε να λάβει τη μορφή ρυθμιστικής δράσης, με την αποδέσμευση χρηματοδότησης ή την αξιοποίηση στο έπακρο των μέσων εμπορικής άμυνας. Στη συνέχεια θα μπορούσε να αποτελέσει μια **ειδική εργαλειοθήκη**. Η πρόοδος θα παρακολουθείται σε κυλιόμενη βάση, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Όπου κρίνεται αναγκαίο, η προσέγγιση με βάση **βιομηχανικές συμμαχίες** θα μπορούσε να αποτελέσει το κατάλληλο εργαλείο. Η εν λόγω προσέγγιση έχει ήδη καταδείξει τα οφέλη της στον τομέα των ηλεκτροσυσσωρευτών, των πλαστικών και της μικροηλεκτρονικής. Η ευρωπαϊκή συμμαχία για τους ηλεκτροσυσσωρευτές έχει καταφέρει να θέσει την ΕΕ στη βιομηχανική πρωτοκαθεδρία στην εν λόγω κίριας σημασίας τεχνολογία. Οι συμμαχίες μπορούν να κατευθύνουν τις εργασίες και να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση έργων μεγάλης κλίμακας με θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη, με τη χρήση των γνώσεων των ΜΜΕ, των μεγάλων επιχειρήσεων, των ερευνητών και των περιφερειών, με σκοπό την άρση των φραγμών στην καινοτομία και τη βελτίωση της συνοχής των πολιτικών.

Το καθαρό υδρογόνο αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα σχετικά με το πού αυτό μπορεί να έχει πραγματική προστιθέμενη αξία. Είναι εκ φύσεως ρηξικέλευθο και απαιτεί ισχυρότερο συντονισμό σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα. Σε αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή θα προτείνει σύντομα τη δρομολόγηση της νέας **ευρωπαϊκής συμμαχίας για καθαρό υδρογόνο**, η οποία προωθεί τη συνεργασία των επενδυτών με κυβερνητικούς, θεσμικούς και βιομηχανικούς εταίρους. Η συμμαχία θα αξιοποιήσει το υφιστάμενο έργο για τον προσδιορισμό των τεχνολογικών αναγκών, των επενδυτικών ευκαιριών και των ρυθμιστικών φραγμών και διευκολυντικών παραγόντων. Στις μελλοντικές συμμαχίες **συγκαταλέγονται επίσης βιομηχανίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, βιομηχανικά υπολογιστικά νέφη και πλατφόρμες, και πρώτες ύλες.**

Από τη θεωρία στην πράξη

- Με βάση το επιτυχημένο υπόδειγμα βιομηχανικών συμμαχιών, θα δρομολογηθεί μια νέα **ευρωπαϊκή συμμαχία για καθαρό υδρογόνο**. Οι συμμαχίες για βιομηχανίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, τα βιομηχανικά υπολογιστικά νέφη και πλατφόρμες και οι πρώτες ύλες θα μπορούσαν να ακολουθήσουν όταν είναι έτοιμα.
- Η Επιτροπή θα προβεί σε διεξοδική εξέταση και **ανάλυση των βιομηχανικών αναγκών και θα εντοπίσει τα οικοσυστήματα που χρειάζονται εξατομικευμένη προσέγγιση.**
- Έως τον Σεπτέμβριο του 2020 θα συσταθεί ένα ανοικτό και χωρίς αποκλεισμούς **βιομηχανικό φόρουμ** για τη στήριξη αυτού του έργου.

6. Συμπέρασμα

Η εν λόγω στρατηγική θέτει τα θεμέλια για μια βιομηχανική πολιτική που θα στηρίζει τη διττή μετάβαση, θα καθιστά τη βιομηχανία της ΕΕ πιο ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο και θα ενισχύει τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης.

Δεδομένων των σημαντικών κοινωνικών επιπτώσεων των αλλαγών που βρίσκονται προ των θυρών, ο διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών θα είναι ουσιαστικής σημασίας. Οι ετήσιες **ημερίδες για τη βιομηχανία** της Επιτροπής θα συνεχίσουν να αποτελούν σημαντικό γεγονός που φέρνει σε επαφή όλους τους παράγοντες. Η Επιτροπή θα προτείνει στις προεδρίες του Συμβουλίου και στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να φιλοξενήσουν ημερίδες για τη βιομηχανία στις χώρες τους.

Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να ενισχύσει την ανάληψη πολιτικής δέσμευσης για τη στρατηγική, προτείνοντας ένα μόνιμο σημείο απολογισμού όσον αφορά την πρόοδο στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτό θα γίνει με βάση την τακτική παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής και την ανάλυση μιας δέσμης βασικών δεικτών επιδόσεων.

Μόνο μια κοινή δέσμευση από πλευράς ΕΕ, κρατών μελών και περιφερειών, βιομηχανίας, ΜΜΕ και όλων των άλλων ενδιαφερόμενων μερών σε μια ανανεωμένη εταιρική σχέση θα επιτρέψει στην Ευρώπη να αξιοποιήσει στο έπακρο τον βιομηχανικό μετασχηματισμό. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2020 αποτελεί μια ευκαιρία στήριξης αυτής της ανανεωμένης εταιρικής σχέσης με βάση ένα κοινό όραμα και κοινούς στόχους.